

CLASA
A V-A

CORINT
BOOKS

Elvira Rotundu
Carmen Tomescu-Stachie

ISTORIE

CUPRINS

UNITATEA 1. ALFABETUL ISTORIEI – reconstituirea trecutului

Lecția 1. Izvoare istorice	5
Lecția 2. Perceperea timpului și a spațiului (cronologia istoriei, periodizare, spațiul istoric).....	7
TEST DE AUTOEVALUARE	9

UNITATEA 2. PREISTORIA

Lecția 1. Primii oameni.....	10
Lecția 2. Revoluția neolitică (viața oamenilor, sedentarizare, economie).....	13
Lecția 3. Inventarea metalurgiei (tehnologie și consecințe asupra vieții oamenilor)	15
TEST DE AUTOEVALUARE	16

UNITATEA 3. CIVILIZAȚIA ORIENTULUI ANTIC

Lecția 1. Mediul natural și viața cotidiană (locuința, hrana, familia, așezări – sat și oraș, economia, practici sociale, credința).....	17
Lecția 2. Popoare și civilizații pe harta Orientului antic.....	21
Lecția 3. Inventarea scrierii – de la pictograme la alfabet.....	24
TEST DE AUTOEVALUARE	27

UNITATEA 4. CIVILIZAȚIA GREACĂ ȘI SINTEZA ELENISTICĂ

Lecția 1. Mediul natural și ocupațiile grecilor	28
Lecția 2. Adevăr și legendă: Legendele Olimpului. Războiul troian.....	31
Lecția 3. Polisul – organizarea internă: Atena și Sparta. Procesul de colonizare.....	34
Lecția 4. Războaiele grecilor (războaiele medice și războiul peloponeziac).....	37
Lecția 5. Alexandru Macedon și civilizația elenistică	40
Lecția 6. Frumos și cunoaștere în lumea greacă.....	41
TEST DE AUTOEVALUARE	45

UNITATEA 5. LUMEA ROMANĂ

Lecția 1. Fondarea Romei: istorie și legendă	46
Lecția 2. Statul roman: războaie și expansiune teritorială; decăderea	47
Lecția 3. Viața cotidiană în lumea romană (familia și virtuțile romane; educația, jocurile).....	48
Lecția 4. Romanizarea	57
TEST DE AUTOEVALUARE	58

UNITATEA 6. GETO-DACII

Lecția 1. Geții și dacii (rânduiești, obiceiuri, credințe)	60
Lecția 2. Burebista și Decebal (războaiele daco-romane).....	62
TEST DE AUTOEVALUARE	64

UNITATEA 7. CIVILIZAȚIA ISLAMICĂ

Lecția 1. Apariția Islamului. Credința musulmană	66
Lecția 2. Expansiunea militară și culturală a Islamului	67
TEST DE AUTOEVALUARE	69

UNITATEA 8. EUROPA MEDIEVALĂ

Lecția 1. Formarea popoarelor europene	71
Lecția 2. Etnogeneza românească.....	72
Lecția 3. Europa creștină în mileniul I.....	73
Lecția 4. Viața cotidiană în Evul Mediu.....	76
Lecția 5. Statele medievale: Franța, Anglia, Imperiul Romano-German.....	83
TEST DE AUTOEVALUARE	86

CIVILIZAȚIA ORIENTULUI ANTIC

LECȚIA 1. MEDIUL NATURAL ȘI VIAȚA COTIDIANĂ (LOCUINȚA, HRANA, FAMILIA, AȘEZĂRI – SAT ȘI ORĂȘ, ECONOMIA, PRACTICI SOCIALE, CREDINȚA)

Ocupații în Egiptul antic

- I. Pe baza cunoștințelor dobândite și a imaginilor de mai sus, precizează: trei activități ale oamenilor, tipul de îmbrăcăminte, un curs de apă important pentru egipteni, o modalitate de petrecere a timpului liber.

.....

.....

.....

.....

.....

II. Citește cu atenție sursa de mai jos:

„Fenicienii [așa se numea poporul din Tir și Sidon] erau mai puțin războinici. Traversau mările spre coaste vecine și făceau negoț. De la popoarele sălbătice care trăiau acolo luau blănuri și pietre prețioase în schimbul uneltelor, vaselor și stofelor colorate. (...) Unii fenicieni au rămas pe coastele străine unde își deschiseseră prăvălii și unde mai târziu au ridicat orașe.”

(Ernst H. Gombrich, *O scurtă istorie a lumii*)

Răspunde la următoarele cerințe:

1. Menționează, pe baza sursei, două orașe din Fenicia antică.
2. Precizează, pe baza sursei, trei produse realizate de fenicieni.
3. Numește un oraș întemeiat de fenicieni în alte ținuturi.

Să recapitulăm!

Roata e considerată una dintre cele mai importante invenții ale omului. Aceasta a revoluționat transportul diferitelor mărfuri, dar și al oamenilor.

III. Căută pe internet informații privind *Stindardul din Ur* și completează spațiile libere din fișă:

Descoperit: în 1926 de arheologul Leonard Woolley în cimitirul regal din Ur.
Unde se găsește în prezent: British Museum, Londra.
Decorație: tehnica intarsiei

Datare: .....

Dimensiuni: .....

Subiect: .....

Importanța: .....

IV. Analizează tabelul de mai jos și completează spațiile libere cu tipurile de credințe religioase din Orientul antic.

- a. ....
- b. ....
- c. ....

Regiune	Mesopotamia	Egipt	Canaan (Palestina)	Persia	China
Zeități	An – cerul Enlil – aerul Enki – pământ Nergal – infernul Utu – „lumina zilei”	Amon-Ra – zeul Soarelui Horus – zeul luminii Isis – zeița fertilității Hapi – bogăția, Nilul Osiris – zeul pământului și judecătorul sufletului după moarte Seth – zeul războiului	Iahve (Iehova)	Ormuzd – principiul Binelui Ahriman – principiul Răului	Cultul strămoșilor Tao/ Dao – calea (ordine și legalitate)

Studiu de caz: Orașul-stat Babilon

„Călătorul care dorea să ajungă în Babilon observa mai întâi un sistem de întărituri care apăra orașele cele mai apropiate și o importantă zonă agricolă. (...) Trecut de cele două rânduri de ziduri întărite, călătorul se afla în fața formidabilului zid interior, cel de-al treilea rând de fortificații, adevărată operă de inginerie, care adăpostea zona rezidențială. (...) Orașul interior fiind străbătut de apele Eufratului, cele două maluri erau legate printr-un pod de piatră [după unele știri, din cărămidă], care avea șase stâlpi și tablier din lemn. Restul cartierelor, din afara acestor ziduri, se afla doar pe unul din malurile fluviului.

Herodot vorbește despre 100 de porți de aramă, decorate cu basoreliefuli, care ar fi străpuns acest zid interior. În realitate, existau opt porți monumentale; cinci dintre ele purtau nume de zei: Marduk, Iștar, Șamaș, Adad și Enlil. (...) Porțile erau flancate de bastioane și turnuri de observație și erau închise cu uși din lemn de cedru ferecat cu bronz.”

(Elena Cozma, Iuliana Asăvoaie, *Orașe și cetăți antice*)

1. Pornind de la informațiile din manual (pagina 24) și de la sursa de mai sus, realizează, în aproximativ 10 rânduri, o descriere a orașului Babilon.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zeul Marduk

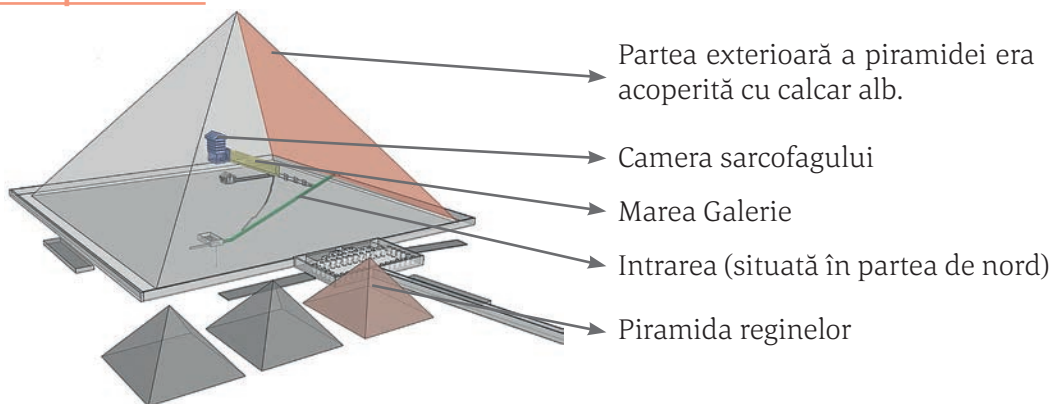

Detaliu de pe poarta zeiței Iștar

Studiu de caz: Temple și piramide

Să recapitulăm!

Structura piramidei lui Keops

I. Pe baza informațiilor din surse aflate în biblioteca școlii, completează tabelul de mai jos cu informațiile lipsă:

Piramidă	Locație/ data aproximată	Înălțime	Forma construcției
DJOSER			piramidă în trepte
DASHUR	Dashur, Egipt, 2600 î.H.	105	
KEOPS			piramida clasică

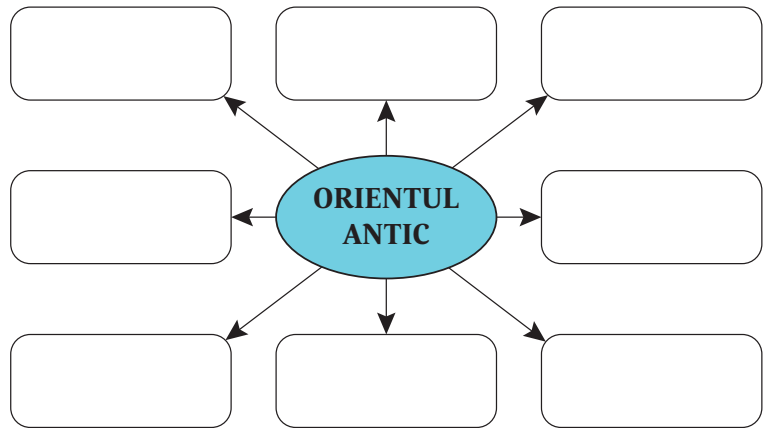
II. Identifică trei monumente din imaginea de mai jos. Completează spațiile libere cu denumirile acestora.

1. ....
2. ....
3. ....

LECȚIA 2. POPOARE ȘI CIVILIZAȚII PE HARTA ORIENTULUI ANTIC

I. Pe baza informațiilor din manual (paginile 26–27), completează diagrama alăturată cu denumirile popoarelor care au creat civilizația Orientului antic.

II. Pe baza informațiilor din manual, menționează numele a doi regi asirieni. Asociază fiecărui nume un fapt/ eveniment istoric pentru care este cunoscut.

Numele regelui	Fapt/ eveniment istoric

Rege asirian în luptă

III. Analizează cu atenție sursa scrisă și imaginea de mai jos:

Ruinele orașului Persepolis

Răspunde la următoarele cerințe:

- a. Precizează numele conducătorului despre care se vorbește în sursa scrisă.
- b. Menționează, pe baza sursei, două măsuri adoptate de suveranul acestui stat.
- c. Precizează capitala cărui imperiu a fost orașul Persepolis.

„Pe vremea regelui Darius, un mare stăpânitor: acesta conducea un întins imperiu, care se întindea din Egipt până la granițele Indiei, în așa fel încât nicăieri nu se făcea decât cum și ce voia el. A pus să se construiască drumuri, pentru ca poruncile sale să ajungă în toate părțile imperiului, și a pus să fie supravegheați și cei mai înalți dregători ai săi, satrapii, de către niște detectivi numiți «ochii și urechile regelui»”.

(Ernst H. Gombrich,
O scurtă istorie a lumii)

Studiu de caz: Chinezii

I. Caută informații pe internet pentru a realiza, în aproximativ 5 rânduri, o descriere a mormântului împăratului Qin de la Xi'an.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Producerea mătășii a fost atribuită legendarului rege Fuxi, care a plantat duzii și a crescut primii viermi de mătase. Secretul era bine păstrat, chinezii pedepsind cu moartea pe cei care îl divulgau. Mătasea a fost folosită ca monedă de schimb, corelată cu greutatea aurului, astfel încât doar capetele încoronate o puteau cumpăra. În timpul dinastiei Han, mătasea a fost folosită pentru plata oficialilor guvernului, pentru a recompensa cetățenii meritoși, dar și drept cadou oferit de împăratul Chinei emisarilor străini. Timp de patru secole, drumul ce lega Orientul de Imperiul Roman a fost cunoscut sub numele de „**Drumul Mătășii**”.

II. Folosiți imagini și informații de pe internet pentru a realiza o prezentare a vestimentației în China antică, având în vedere:

d. descrierea obiectelor de vestimentație

.....
.....

e. precizarea materialelor din care erau confecționate

f. menționarea unei deosebiri privind îmbrăcămintea, în funcție de poziția ocupată în societate

.....
.....

Studiu de caz: Evreii

**Moise arătând poporului
Tablele Legii**

Atunci Dumnezeu a rostit toate aceste cuvinte și a zis:

„Eu sunt Domnul, Dumnezeul tău.”
 „Să nu ai alți dumnezei afară de Mine!”
 „Să nu-ți faci chip cioplit!”
 „Să nu iei în deșert numele Domnului Dumnezeului tău; căci Domnul nu va lăsa nepedepsit pe cel ce va lua în deșert numele Lui.”
 „Adu-ți aminte de ziua de odihnă, ca să o sfințești.”
 „Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca să-ți fie bine și să trăiești ani mulți pe pământul pe care Domnul, Dumnezeul tău ți-l va da ție.”
 „Să nu ucizi!”
 „Să nu furi!”
 „Să nu mărturisești strâmb împotriva aproapelui tău!”

(Vechiul Testament, Ieșirea, II,
20-Cele 10 porunci, BOR, 2005)

I. Analizează tabelul și realizează câte un desen care să simbolizeze fiecare sărbătoare menționată:

Principalele sărbători evreiești:	Obiceiuri	Desen
Yom Kippur (Purim/Sărbătoarea Purificării)	Se oferă daruri celor aflați în nevoie.	
Hanuka (Sărbătoarea luminii)	Se aprind lumânările <i>menorei</i> . Copiii primesc cadouri.	
Șavout (Sărbătoarea recoltei)	Se mulțumește Domnului pentru recoltă. Se reamintesc evreilor <i>Cele 10 porunci</i> .	

II. Citește informațiile din manual (pagina 29) pentru a realiza o prezentare a *Templului din Ierusalim*, după următorul plan:

- numele regelui în timpul căruia a început construcția
- scopul ridicării Templului
- două caracteristici ale construcției
- ce se păstrează în prezent

.....

.....

.....

LECȚIA 3. INVENTAREA SCRIERII – DE LA PICTOGRAME LA ALFABET

A.

Scrierea _____ a fost folosită în _____ antic. A fost numită scrierea _____, iar meseria de _____ se afla la mare cinste, fiind considerată superioară altor activități. Textele erau scrise pe suluri mari de _____, un fel de stof care creștea pe malurile și în delta fluviului _____.

Lista termenilor: alfabet, Egipt, Eufrat, hieroglifică, Nil, papirus, pergament, sacru, scrib, Sumer.

B.

Scrierea _____ a fost inventată de _____, fiind preluată și folosită și de alte popoare din _____. Materialul utilizat pentru scriere era _____, care introdusă în cuptor era transformată în tăblițe rezistente. Acestea conțin _____ și povești, coduri de _____, faptele regilor sau liste de mărfuri.

Lista termenilor: alfabet, argilă, cuneiformă, egipteni, Fenicia, legendă, lege, Mesopotamia, sumerieni.

C.

Scrierea _____ are la bază cheia și _____. Fiecare cheie indică o categorie de obiecte din care face parte cuvântul. Scrierea se apropie mult de artele plastice și _____, iar instrumentele utilizate erau _____ și pensula. Se scria pe _____, foițe de orez sau _____.

Lista termenilor: alfabet, caligrafie, chineză, hârtie, ideograma, mătase, papirus, sanscrită, tuș.

Studiu de caz: Epopea lui Ghilgameș

Să recapitulăm!

Epopea lui Ghilgameș este o legendă mai veche decât Biblia sau poemele homerice, *Iliada* și *Odiseea*. Epopea ne oferă informații privind modul de viață din orașul Uruk, una dintre cele mai importante cetăți din sudul Mesopotamiei, despre zeitățile sumeriene, o primă versiune a mitului Potopului sau crearea omului.

Crearea omului

Nașterea lui Enkidu

„Aruru se îndreptă grăbită spre pământ și coborî într-un pustiu, unde, după ce-și spală îndemnaticile mâini în undele firave ale unui izvor, luă lut din belșug și se porni să-l frământa gânditoare. După o vreme, când sub degetele ei începu să se deslușească o vigoasă formă omenească, zeița scuipe peste ea și o însufleți. Astfel, se născu puternicul Enkidu.”

(*Epopea lui Ghilgameș*, Institutul European, 1999)

Biblia, Vechiul Testament

„La început a făcut Dumnezeu cerul și pământul. Și pământul era netocmit și gol (...). Și a zis Dumnezeu: «Să facem om după chipul și după asemănarea noastră, ca să stăpânească peștii mării, păsările cerului, animalele domestice, toate vietățile ce se târăsc pe pământ, și tot pământul!» Și a făcut Dumnezeu pe om după chipul său. După chipul lui Dumnezeu i-a făcut; a făcut bărbat și femeie. (...) Atunci, luând Domnul Dumnezeu țărână din pământ, a făcut pe om și a suflat în fața lui suflare de viață și s-a făcut omul ființă vie.”

(*Vechiul Testament, Facerea*, 1, 1-2, BOR, 2006)

Mitologia chineză

„Într-o zi, Nüwa ia puțină argilă dintr-un iaz și o frământă cu multă îndemănare. Ea formează ființe necunoscute până atunci: bărbați și femei, așa cum suntem noi, cu capul rotund și picioare robuste. După ce a plămădit astfel un anumit număr de ființe necunoscute, ea se mulțumește să înmoaie o funie în noroi și s-o scuture. Fiecare picătură ce cade pe pământ devine un bărbat sau o femeie. În curând, sunt o mulțime. Se spune că ființele din argilă au devenit nobili și bogații. Iar ceilalți, mai puțin înzestrați, abia înfiripați, negri de noroi, sunt descendenții celor umili și săraci.”

(Claude Helft, *Mitologia chineză*)

- I. Comparați informațiile din sursele de mai sus. Precizați câte o asemănare, respectiv câte o deosebire în privința creării omului.

ASEMĂNĂRE	DEOSEBIRE

Vechiul Testament – „Facerea”

Studiu de caz: Codul lui Hammurabi

Codul lui Hammurabi a impus ideea că în societate e nevoie de reguli, iar legea trebuie să fie respectată.

- I.** Citește informațiile din manual (pagina 33) și completează organizatorul grafic, având în vedere următoarele cerințe:

Titlu: Codul lui Hammurabi	
Ce? (la ce a folosit)	
De ce? (a fost folosit)	
Când și unde? (s-a folosit)	
Cum? (s-a folosit)	
Cine? (l-a folosit)	

- II.** Alege o prevedere din Codul lui Hammurabi. Scrie în aproximativ 35 – 40 de cuvinte părerea ta despre conținutul acesteia.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Regele Hammurabi

TEST DE AUTOEVALUARE

NOTĂ: Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.

I. Coloana A prezintă vechile populații ale Orientului antic, iar coloana B zona lor de apariție.

30 puncte

A

1. Asirieni
2. Egipteni
3. Evrei
4. Fenicieni
5. Indieni
6. Perși

B

- a. Valea Nilului
- b. Valea Indusului
- c. Văile Tigrului și Eufratului
- d. Podișul Iran
- e. Estul Mării Mediterane
- f. Podișul Anatoliei (Asia Mică)
- g. Valea Iordanului

Realizează corespondența între elementele celor două coloane:

1. ____; 2. ____; 3. ____; 4. ____; 5. ____; 6. ____.

II. Citește cu atenție textul de mai jos:

30 puncte

„În Asiria se află multe orașe destul de însemnate, dar cel mai vestit și cel mai puternic, care după căderea Ninivei, ajunsese cetate de scaun, era Babilonul. Iată care era înfățișarea acestui oraș. Orașul se află așezat într-o câmpie întinsă, e pătrat și fiecare latură avea o întindere de o sută douăzeci de stadii (...). Orașul întrece în frumusețe toate celelalte orașe despre care avem cunoștință. Mai întâi este înconjurat de un zid adânc și lat, plin cu apă; urmează un zid de întărire (...). Sus pe coama zidului au clădit la margine niște turnuri cu o singură încăpere (...). În zid, de jur-împrejur, sunt deschise o sută de porți cu totul de aramă (...). Orașul se împarte în două: el este tăiat drept pe la mijloc de un fluviu mare, adânc și repede, numit Eufrat.”
(Herodot, *Istoriei*)

Răspunde la următoarele cerințe:

1. Precizează, pe baza textului, un alt oraș decât Babilon. 3 p
2. Descrie, pe baza textului, orașul Babilon. 15 p
3. Menționează un alt fluviu decât cel menționat în text, respectiv numele regiunii în care a fost situat, în Antichitate, orașul Babilon. 12 p

III. Alege varianta de răspuns corectă:

30 puncte

1. Hârtia și tiparul au fost inventate de:
a. Chinezi   b. Egipteni   c. Fenicieni
2. Sumerienii au inventat sistemul de scriere numit:
a. Alfabet   b. Cuneiforme   c. Hieroglif
3. Credința majorității popoarelor antice era:
a. Dualismul   b. Monoteismul   c. Politeismul
4. Pergamentul, ca suport pentru scriere, a apărut în:
a. Asia Mică   b. Egipt   c. Mesopotamia
5. Principalul cod de legi utilizat de evrei se numește:
a. Codul lui Hammurabi   b. Legile lui Manu   c. Tora
6. Monumentele ridicate de popoarele din Orientul antic în cinstea zeilor poartă numele de:
a. Palate   b. Piramide   c. Temple

CIVILIZAȚIA GREACĂ ȘI SINTEZA ELENISTICĂ

LECȚIA 1. MEDIUL NATURAL ȘI OCUPAȚIILE GRECILOR

I. Pe baza informațiilor din manual (pagina 36) și a sursei de mai jos, răspunde la următoarele cerințe:
„Grecia este o țară muntoasă, cu toate că vârfurile sale nu ating niciodată trei mii de metri. Dar muntele este pretutindeni, aleargă și se cațără în toate direcțiile, uneori foarte abrupt.”

(Pierre Bonard, *Civilizația greacă*)

- Civilizația greacă s-a dezvoltat într-un mediu geografic dominat de:
  - câmpie
  - munte
  - mari fluvii
- Una din mările care a scăldat țărmurile Greciei Antice a fost:
  - Marea Egee
  - Marea Neagră
  - Marea Tireniană
- Una din cele mai vechi civilizații s-a dezvoltat în mileniul II î.H., în insula:
  - Creta
  - Rhodos
  - Salamina
- Ionienii au întemeiat cetatea:
  - Atena
  - Sparta
  - Troia

II. Citește cu atenție sursa de mai jos:

„Prometeu a furat focul și-l dădu oamenilor. Apoi îi învătă tot felul de meșteșuguri, le dădu cunoștințe, le arătă cum să socotească, să scrie și să citească. Le arătă ce sunt metalele și-i învătă cum să le scoată din măruntaiele pământului și să le prelucreze. Prometeu îmblânzi, spre folosul muritorilor, taurul sălbatic și-l puse la jug, pentru ca astfel oamenii să-și poată munci ogoarele, folosind puterea taurilor. Prometeu fu cel

dintâi care înhămă calul la car și-l făcu să asculte de oameni. Înțeleptul titan construi cea dintâi corabie (...) ca să-l poarte pe om pe întinsul fără de margini al mării. Prin aceasta îl mânie pe Zeus, pentru aceasta îl pedepsise.”

(N.A. Kun, *Legendele și miturile Greciei Antice*)

Plecând de la sursa dată, răspunde la următoarele cerințe:

1. Precizează, pe baza sursei, două ocupații ale grecilor antici.
2. Selectează din sursă o informație care demonstrează faptul că grecii antici erau știutori de carte.
3. Realizează, în 15-20 de cuvinte, un portret al lui Prometeu. Crezi că a fost un erou? Motivează răspunsul.

.....

.....

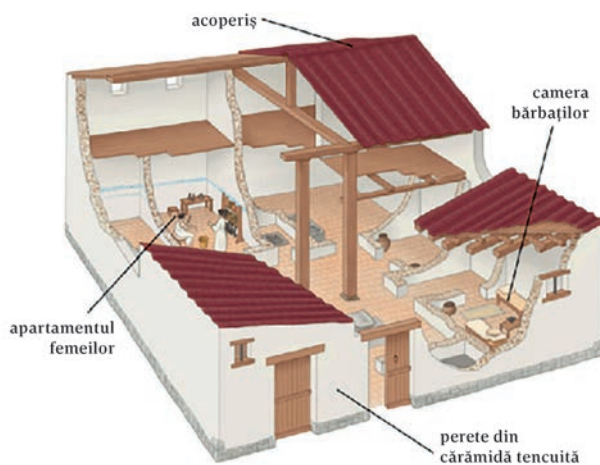
.....

.....

.....

.....

.....

Case în Grecia antică (reconstituire)

III. Descrie, în aproximativ 5 rânduri, pe baza imaginilor de mai sus, modul de organizare a unei locuințe în Grecia antică.

.....

.....

.....

.....

.....